

и съ съсѣдны-тъ народы. Единъ отъ най-силны-тъ <sup>преди</sup> и най-опасны-тъ непріатели Римскы были войнствен- р. хр. ни-тъ Самнитяни, кои-то живѣли на Апенинскы-тъ планины. Съ тѣхъ и съ други съсѣдны народы Римляне-тъ водили войны почти 70 години. Въ самото начало Римляне-тъ побѣдили Самнитяне-тъ; но 343 — подиръ това Латине-тъ нападнали на Римъ, а въ то- 272 ва время Самнитяне-тъ успѣли да приготвятъ новы силы.

Латинска-та войска ся срѣщнала съ Римскѣ-тъ въ планинѣ *Везувіѣ*. Въ това отчаятелно сраженіе Римскый консулъ *Децій Мусъ* отъ веднаждъ ся хвърлилъ възъ непріателя, влѣзналъ въ тѣсны-тъ неговы рядове и въ такъвъ непорядкъ довелъ Латинскѣ-тъ войскѣ, что-то Римляне-тъ были тогава въ състояние да ги побѣдятъ; а послѣ ги Римляне-тъ още два пѣти побѣждавали.

Самнитяне-тъ завиждали на счастіе-то Римско, и на ново начинали съ тѣхъ войнѣ. Въ тѣхъ вторѣ войнѣ испрѣво Римляне-тъ одѣржали побѣдѣ, но послѣ Самнитяне-тъ успѣли да ги заведѣтъ въ *Кавдинскѣ-тъ* долини и Римляне-тъ были принуждени или да погынѣтъ тамъ или да ся предадѣтъ. Два-та консули Римскы, кои-то командували съ Римскѣ-тъ войскѣ, казали непріателю, че сѣ тѣи готови да ся предадѣтъ, и Римска-та войска, по исканье отъ Самнитяне-тъ, трѣбувало, като излѣзе изъ долини-тъ да мине подъ иго. Иго ся наричало едны врата, коя-то правили отъ три копія: двѣ копія забодвали въ земли-тъ, а третье-то тургали отъ горѣ на прѣко. Кога мине нѣкой подъ това иго значило че ся е прѣдалъ подъ власть ономува, кой-то го е поставилъ. Римляне-тъ на скоро подирѣ това спорядѣ исканіе-то сенатско на ново нападнали на Самнитяне-тъ, кои-то послѣ прѣво-то безуспѣшно сраженіе ся съединили съ Етруски-тъ, Умбры-тъ и Галлы-тъ; но